

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 51.430/1
VAN 29 MEI 2012

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 23 mei 2012 door de Voorzitter van het Vlaams Parlement verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over amendementen op het ontwerp van decreet ‘houdende wijziging van het tarief op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten’, heeft het volgende advies gegeven:

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling als volgt gemotiveerd:

“De kwestieuze amendementen en het ontwerp van decreet vormen een belangrijk element in de uitvoering van de eerste aanpassing van de begroting voor het begrotingsjaar 2012 van de Vlaamse Gemeenschap. Wijzigingen aan de regeling van het verdelingsrecht hebben ontegensprekelijk ook een gevolg op de begroting en de eerste begrotingsaanpassing. Aangezien het ontwerp van decreet na adviesverlening nog besproken en gestemd moet worden in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering het decreet moet bekrachtigen en afkondigen, waarna het ten slotte in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd moet worden, en gezien de gevolgen ervan op de uitvoering van de begroting, wordt beroep gedaan op hoogdringendheid.”

*

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN DE AMENDEMENTEN

3. Artikel 109 van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten (hierna ook: het Wetboek) stelt een recht op verdelingen vast van 1%. Dat evenredig recht is verschuldigd voor:

“1° de gedeeltelijke of gehele verdelingen van onroerende goederen;

2° de afstanden onder bezwarende titel, onder medeëigenaars, van onverdeelde delen in onroerende goederen;

3° de omzetting bedoeld in de artikelen 745*quater* en 745*quinquies* van het Burgerlijk Wetboek, zelfs indien er geen onverdeeldeheid is”.

¹ Aangezien het om amendementen bij een ontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Een door de Vlaamse Regering ingediend ontwerp van decreet ‘houdende wijziging van het tarief op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten’ beoogt het verdelingsrecht te verdubbelen.² Een amendement bij het voormelde ontwerp van decreet voorziet in de verhoging van het verdelingsrecht tot 2,5% in plaats van tot 2%.³

De thans om advies voorgelegde amendementen bij het aldus geamendeerde ontwerp van decreet hebben de volgende strekking.

Het eerste om advies voorgelegde amendement beoogt in het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten een nieuw artikel 111*bis* in te voegen, waarin in een aantal gevallen wordt voorzien in de vermindering van de heffingsgrondslag. Indien het gaat om de verdeling of afstand bedoeld in artikel 109, 1° respectievelijk 2°, van het Wetboek ingevolge echtscheiding, wordt de heffingsgrondslag met 50.000 euro verminderd, voor zover de ex-echtgenoten nog geen verdeling zijn overeengekomen waarbij zij de vermindering hebben genoten (voorgestelde artikel 111*bis*, eerste lid). Eenzelfde vermindering geldt indien de verdeling of afstand geschiedt binnen het jaar volgend op de beëindiging van de wettelijke samenwoning, die samenwoning minstens één jaar ononderbroken heeft geduurd en de betrokkenen nog geen verdeling zijn overeengekomen waarbij zij de vermindering hebben genoten (tweede lid). Voor elk kind van de betrokkenen dat op de datum van de verdeling of afstand recht geeft op kinderbijslag, wordt de heffingsgrondslag nog eens met 20.000 euro verminderd (derde lid). Om de verminderingen te genieten dienen in de akte-verdeling een aantal vermeldingen opgenomen te worden (vierde lid).

Dit amendement is nagenoeg gelijk aan een ander amendement,⁴ waarover de Raad van State, afdeling Wetgeving, reeds advies heeft gegeven.⁵

Het tweede om advies voorgelegde amendement beoogt in het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten een nieuw artikel 212*quinquies* in te voegen, waaruit volgt dat indien de in artikel 111*bis* bepaalde vermindering van de heffingsgrondslag niet werd gevraagd of bekomen naar aanleiding van de registratie van de akte-verdeling, teruggave van de teveel betaalde rechten nog mogelijk is op voorwaarde dat daartoe binnen zes maanden na de

² *Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1529/1.

³ Amendement nr. 5 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1529/4, 2).

⁴ Amendement nr. 7 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1529/4, 3-4).

⁵ Adv. RvS 51.304/1 van 3 mei 2012, *Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1529/6.

registratie een verzoek wordt ingediend overeenkomstig de bepalingen van artikel 217² van het Wetboek.

VORMVEREISTEN

4. Zoals is opgemerkt in het advies bij het ontwerp van decreet,⁶ moet de overlegprocedure met betrekking tot de technische uitvoerbaarheid worden nagekomen.⁷

ONDERZOEK VAN DE AMENDEMENTEN

Eerste amendement

5. Wat het voorgestelde artikel 111bis van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten betreft, kan vooreerst in het algemeen verwezen worden naar de opmerkingen die de Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft geformuleerd in advies 51.304/1 van 3 mei 2012 bij het amendement nr. 7. Inhoudelijk verschillen beide amendementen immers nauwelijks, doch de erbij gevoegde verantwoording is aangevuld waardoor een aantal aspecten beter worden verklaard.

6. Feitelijk samenwonenden kunnen het fiscale voordeel niet genieten. Voor dat onderscheid wordt in de verantwoording verwezen naar het gegeven dat gehuwden en wettelijk samenwonenden hun samenleving geformaliseerd hebben en daardoor wederzijdse rechten en verplichtingen hebben opgenomen. Op zich lijkt dit geen adequate verantwoording om het fiscale voordeel aan feitelijk samenwonenden te ontfangen, gelet op het normdoel (rekening houden met sociale noden en gezinsaspecten bij een relatiebreuk).⁸ Ook feitelijk samenwonenden zullen immers bij een relatiebreuk in sommige gevallen tot verdeling moeten overgegaan (bijvoorbeeld indien beide partners samen een woning hebben gekocht) en ook in die situatie kan er sprake zijn van sociale nood en gezinsaspecten.

7. Het zal echter aan het Grondwettelijk Hof toekomen om zich in voorkomend geval uit te spreken over de deugdelijkheid van de gegeven verantwoording.

⁶ Adv.RvS 51.019/1 van 6 maart 2012, *Parl.St.* VI.Parl. 2011-12, nr. 1529/1, p. 13-14, nr. 5.

⁷ Zie inzonderheid artikel 11 van het samenwerkingsakkoord van 7 december 2001.

⁸ Het stimuleren van het huwelijk of de wettelijke samenwoning lijkt evenmin een deugdelijk argument te kunnen opleveren. Het voordeel hangt in dit geval immers veeleer samen met de ontbinding van het samenlevingsverband.

Tweede amendement

8. Zoals het nieuwe artikel 212^{quinqies} is geconcipieerd, lijkt het te moeten worden gelezen als een afwijking op het principe, verwoord in artikel 209, 1°, b, van het Wetboek, dat de rechten niet worden teruggegeven in de gevallen waarin de vermelding dat de voorwaarden tot het bekomen van de vermindering vervuld zijn, in de betrokken wetsbepaling als uitdrukkelijke voorwaarde is gesteld om het fiscale voordeel te genieten.

Het nieuwe artikel wijkt ook af van artikel 215 van het Wetboek, dat bepaalt dat er verjaring is voor de vordering tot teruggaaf van rechten na twee jaar te rekenen van de dag waarop de rechtsvordering is ontstaan. Aangezien het voorliggende artikel bepaalt dat het verzoek tot teruggave moet worden ingediend binnen zes maanden te rekenen vanaf de datum van de registratie, gaat het om een regeling die minder gunstig is dan de algemene regeling die geldt voor de andere gevallen van teruggave van rechten waarin het Wetboek voorziet.

In het licht van het beginsel van de gelijkheid voor de fiscale wet (artikel 172, eerste lid, van de Grondwet), zal voor die verschillende behandeling een deugdelijke verantwoording gegeven moeten kunnen worden. Inzonderheid de kortere termijn voor het indienen van het verzoek tot teruggave moet kunnen worden verantwoord.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. BAERT,	staatsraad, voorzitter,
	B. SEUTIN,	
	W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
Mevrouw	M. VERSCHRAEGHEN,	toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door Mevrouw K. BAMS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

M. VERSCHRAEGHEN

J. BAERT